

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд

Набил Али

на тема: *„Влиянието на личността на учителя върху резилианса при ученици с ADHD синдром в Израел“*,

представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“,
по професионално направление 3.2. Психология,
Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

към катедра „Психология“

Факултет „Социални, стопански и компютърни науки“
на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“,

с научен ръководител доц. д-р Миглена Кръстева-Иванова

Автор на рецензията: проф. д-р Севджихан Ахмедова Еюбова
от Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
(професионално направление 3.2. Психология /
Психология на развитието в детска и юношеска възраст)

Основание за представяне на рецензията: участие в състав на Научно жури
за защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ съгласно
заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 894 от 25.11.2024 г.

1. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТЕНИЯТ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД ПРОБЛЕМ

Темата на дисертационния труд е изключително актуална, тъй като се фокусира върху влиянието на личността на учителя върху психическата устойчивост на ученици със синдром на дефицит на вниманието и хиперактивност (ADHD). Представеното изследване съчетава ключови

аспекти на педагогическата психология, включително мотивация, удовлетвореност и организационна ангажираност на учителите. Значимостта на проблема се изразява в нарастващите нужди на образователната система да предостави по-добра подкрепа за ученици със специални потребности. Въпросите за психическата устойчивост са все по-актуални в контекста на бързо променящата се социална и образователна среда, особено сред децата с ADHD, които често изпитват затруднения с адаптацията и академичните постижения. Дисертационният труд адресира реална практическа нужда и предоставя подход за подпомагане на учителите да развият ефективни методи за работа с тази група ученици. Изследването също така има потенциал да бъде основа за политики, насочени към подобряване на образователната среда и професионалното развитие на педагозите. В този смисъл, изследваният проблем е не само с теоретична, но и с практическа значимост.

2. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИЯТА

Структурата на дисертацията следва логична и ясна организация, което улеснява читателя в разбирането на изложените концепции и резултати. Трудът се състои от шест части, обхващащи въведение, теоретичен преглед, методология, резултати, дискусия и заключение.

В увода се изяснява значимостта на проблема за влиянието на личността на учителя върху психическата устойчивост на ученици с ADHD. Предоставя кратък преглед на концептуалната рамка и мотивацията за изследването. Формулират се ключовите цели, които очертават насоките за по-нататъшните части на дисертацията.

Във втората част детайлно е формулирана основната цел на проучването – да се изследва връзката между мотивацията, удовлетвореността и организационната ангажираност на учителите и тяхното влияние върху психическата устойчивост на учениците. Изследователските въпроси са конкретни и свързани с поставените цели, а хипотезите са ясно дефинирани и проверими.

Третата част е от най-обширните и включва подробен преглед на теоретичните основи на мотивацията, удовлетвореността, организационната ангажираност и психическата устойчивост. Обзорът е структуриран в подглави, които изясняват ключовите концепции и изследвания, свързани с темата. Особено внимание е обърнато на ADHD и влиянието на учителските качества върху развитието на учениците. Съдържанието е добре организирано и последователно.

Методологичната част е четвърта по ред в дисертацията и ясно описва изследователската извадка, използваните инструменти (въпросници за удовлетвореност, ангажираност, мотивация и психическа устойчивост), както и процедурата за събиране на данни. Тук се акцентира върху количествените методи и тяхната релевантност към изследователските въпроси. Статистическите методи за обработка на данни са детайлно описани, което осигурява прозрачност и повторяемост.

Резултатите са представени в пета част от дисертацията чрез таблици и фигури, които ясно илюстрират основните констатации. Включен е анализ на дескриптивната статистика и проверка на хипотезите, като всяка от тях е подробно разгледана. Тази част демонстрира силен емпиричен принос, като установява значими връзки между мотивацията, удовлетвореността и психическата устойчивост на учениците.

В шеста част, дискусията представя интерпретация на резултатите в светлината на теоретичната рамка. Тук се подчертават основните приноси на изследването и тяхната значимост за теорията и практиката. Включени са приложими препоръки за подобряване на образователната практика и развитие на професионалните качества на учителите. Ограниченията на изследването са ясно дефинирани, което демонстрира осъзнатостта на автора относно границите на разработката. Заключениеята са логични и последователни, като предоставят насоки за бъдещи изследвания.

3. ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертацията предлага значими приноси както в теоретичен, така и в практически план.

Теоретично изследването разширява разбирането за влиянието на учителските характеристики върху психическата устойчивост на учениците с ADHD, като интегрира концепциите за мотивация, удовлетвореност и организационна ангажираност. То предлага модел за анализ на взаимодействията между тези фактори и техния ефект върху учениците, като допълва съществуващата литература с нови емпирични данни.

Практическият принос включва разработването на препоръки за учителите, които да подобрят тяхното взаимодействие с ученици със специални потребности. Тези насоки могат да бъдат адаптирани за различни образователни контексти и са полезни за подобряване на образователните практики.

Трудът също така предлага инструментариум за оценка на мотивацията, удовлетвореността и ангажираността на учителите, който може да бъде използван за разработване на обучителни програми и

интервенции. В заключение, приносите на дисертацията имат потенциал да повлияят положително както върху училищната среда, така и върху дългосрочните академични резултати на учениците.

4. ПУБЛИКАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

По темата на дисертационният труд са представени три публикации:

- Ali Nabeel (2022). The relationship between attention deficit hyperactivity disorder and test anxiety among adolescents in middle schools in arab society in Israel, e-Journal на ВСУ „Черноризец Храбър“, Секция „Психология и социални дейности“ бр. 18, 2022. ISSN 1313-7514.
- Ali Nabeel (2022). The influence of teachers' attachment and support on the development of students' mental resilience, e-Journal на ВСУ „Черноризец Храбър“, Секция „Психология и социални дейности“ бр. 18, 2022. ISSN 1313-7514.
- Ali Nabeel (2022).. The relationship between teacher-student relations and the advancement of emotional wellbeing and mental resilience among students in arab society in Israel, e-Journal на ВСУ „Черноризец Храбър“, Секция „Психология и социални дейности“ бр. 18, 2022. ISSN 1313-7514.

5. АВТОРЕФЕРАТЪТ напълно съответства и отразява съдържанието на дисертационният труд.

6. КОМЕНТАРИ, ПРЕПОРЪКИ И ВЪПРОСИ

Нямам коментари, препоръки и въпроси относно дисертационния труд.

7. В ЗАКЛЮЧЕНИЕ смятам, че въз основа на дисертационният труд, автореферата и представените научни публикации, убедено давам положителна оценка и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен "доктор" на Набил Али в професионално направление 3.2 "Психология", докторска програма "Педагогическа и възрастова психология".

18.12.2024г.

Гр.Шумен

Изготвил рецензията:

Проф. д-р Севджихан А. Еюбова